

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 922
din 27.03.2008**

Dosar nr.: 11A/2007

Autosesizare nr. 6521/21.06.2007

Obiect: diferența dintre cadrele didactice în general și didactice care predau religia în școlile publice din România

I. Autosesizarea nr.6521/21.06.2007 a membrului Colegiului Director,
I H , str. Valter Mărcineanu nr.1-3, București

I.2 Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1 Ministerul Cercetării și Tineretului, str. G-ral Berthelot nr.28-30, sector 1 București

I.2.2 Ministerul Culturii și Cultelor, str. Nicolae Filipescu nr.40, sector 2 București

II. Obiectul autosesizării

2.1 Prin autosesizarea nr.6521/21.06.2007 se sesizează faptul că, potrivit prevederilor legale, există diferențe dintre cadrele didactice în general și cele care predau religia.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1 Pentru cadrele didactice în general, Legea nr.128/1997 privind statutul personalului didactic prevede la art.3 alin.2 „Din personalul didactic pot face parte persoanele care îndeplinesc condițiile de studii prevăzute de lege, care au capacitatea de exercitare deplină a drepturilor, o conduită morală conformă deontologiei profesionale și sunt apte din punct de vedere medical pentru îndeplinirea funcției.” Pentru cadrele didactice care predau religie, art.136 din Legea nr.128/1997 privind statutul personalului didactic prevede la art.136 alin.1 „Disciplina „Religie” poate fi predată numai de personal abilitat, în baza

protocoalelor încheiate între Ministerul Învățământului și cultele religioase recunoscute oficial de stat”.

3.2 Deși Legea nr.128/1997 privind statutul personalului didactic la art.116, art.117, art.120, art.121, art.122, art.123, art.124 are prevederi foarte amănunțit elaborate, cadrelor didactice care predau disciplina „Religie” li se poate desface contractul de muncă prin simpla neacordare a avizului cultului respectiv.

IV. Procedura de citare

4.1 Prin adresa înregistrată cu nr.3099/21.02.2008, a fost citat Ministerul Educației Cercetării și Tineretului, iar prin adresa înregistrată cu nr.3098/21.02.2008 a fost citat Ministerul Culturii și Cultelor, la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Termenul stabilit de Consiliu, a fost stabilit la data de 28.02.2008.

V. Susținerile părților

5.1 Prin Autosesizarea nr.6521/21.06.2007 se susține că există diferențe nejustificate obiectiv între cadrele didactice în general și cele care predau disciplina „religie”. Prin neacordarea avizului cultului, cadrelor didactice care predau respectiva disciplină li se poate desface contractul de muncă.

5.2 Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului prin adresa nr.5521/10.04.2008 transmite că potrivit prevederilor art.136 alin.1 din Legea nr.128/1997 privind Statutul personalului didactic, cu modificările și completările ulterioare, disciplina „Religie” poate fi predată numai de personal abilitat, în baza protocoalelor încheiate între Ministerul Educației și Cercetării și cultele religioase recunoscute oficial de stat. Conform Precizărilor privind predarea religiei în învățământul preuniversitar aprobate de MEDC, nota nr.8/159/11.04.1996, art.11 „încadrarea persoanelor care urmează să predea Religia, corespunzător cultului respectiv, se face numai cu acordul cultelor recunoscute oficial de către stat. Personalul didactic care predă religia beneficiază de toate drepturile și formele de perfecționare prevăzute de Legea învățământului și Statutul personalului didactic”. Potrivit prevederilor art.56, lit. h din Legea nr.53/2003, Codul Muncii „Contractul individual de Muncă încetează de drept de la data retragerii de către autoritățile sau organismele competente a avizelor, autorizațiilor ori atestărilor necesare pentru exercitarea profesiei”. Prin urmare, încetarea activității ca urmare a retragerii de către cultele religioase a avizelor favorabile necesare predării disciplinei Religie se realizează în conformitate cu prevederile legale.

5.3 Ministerul Culturii și Cultelor prin adresa nr.C-1263/14.08.2007 susține că predarea religiei are anumite elemente de specificitate care o disting de predarea altor materii din programa de învățământ. Astfel, prin Legea nr.84/1995 a învățământului, deși se precizează că Religia este parte a trunchiului comun, totuși la solicitarea scrisă a părinților sau a tutorelui legal instituit, elevul poate să nu frecventeze orele de religie. Ora de religie are un caracter clar definit confesional în România, fapt afirmat atât în art.9 alin.1 teza II din Legea nr.84/1995 cât și în art.32 din Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și

regimul general al cultelor. Prevederile art.136 alin.1 din Legea nr.128/1997 privind statutul personalului didactic se completează cu prevederile Legii nr.489/2006 și ale Legii nr.84/1995, constituind un cadru normativ specific pentru o categorie clar definită de cadre didactice, cele care predau religia unei anumite confesiuni elevilor care aparțin respectivei confesiuni. Or, întotdeauna situațiile specifice permit soluții specifice, care să reflecte diferite particularități care trebuie să capete formă normativă. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în mod repetat că situații specifice pot antrena soluții specifice, fără ca astfel să se constituie premisele unei discriminări. Prevederile la care se face referire în autosesizarea nr.6521/21.06.2007 se completează cu cele ale art.32 din Legea nr.489/2006, alin.2 și 3 : „...În cazul în care un cadru didactic săvârșește abateri grave de la doctrina sau morala cultului, cultul îi poate retrage acordul de a preda religia, fapt ce duce la desfacerea contractului individual de muncă”. Față de aceste prevederi clare ale situațiilor în care avizul poate fi retras de către cult susținerile din autosesizare rămân fără obiect. Din caracterul confesional al orei de religie, specific de altfel unui număr important de state ale Uniunii Europene (Austria, Belgia, Germania, etc.) decurg o serie de consecințe care dau profesorilor de religie o poziție dublă de subordonare, atât față de stat, cât și față de cultul pe care îl reprezintă. Profesorii de religie, deși nu sunt salariați de către cultul căruia îi aparțin, se poate afirma că se încadrează în regimul derogator al personalului cultelor(art.23 alin.1 și 2 din Legea nr.489/2006: „Culte le își aleg, numesc, angajează sau revocă personalul potrivit propriilor statute, coduri canonice sau reglementări. Personalul cultelor poate fi sancționat disciplinar pentru încălcarea principiilor doctrinare sau morale ale cultului, potrivit propriilor statute, coduri canonice sau reglementări”, completat cu art.26 alin.2 din Legea nr.489/2006 „Pentru problemele de disciplină internă sunt aplicabile în mod exclusiv prevederile statute și canonice”. Se susține că ora de religie este, în egală măsură, o disciplină de studiu în învățământul public și o parte a activității cultelor, reglementat prin art.29 alin.5 din Constituția României. Ca urmare, profesorii de religie au, în egală măsură, statutul de angajați ai Ministerului Educației și de personal calificat al cultelor recunoscute, și, ca urmare, regimul acestora are unele elemente derogatorii față de cel al celorlalte cadre didactice, fapt ce nu constituie însă o discriminare.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1În drept, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă **„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23

iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.2 În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.** (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zuccheri and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 para.91)

6.3 Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicata, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

6.4 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.5 Există organe reglementate de Constituție care au competența de a analiza discriminarea instituită prin dispoziții legale (Curtea Constituțională care s-a pronunțat în mai multe rânduri în sensul constituționalității sau neconstituționalității unor prevederi legale, raportat la art.16 din Constituție privind egalitatea în fața legii).

6.6 În speță, Colegiul Director, analizând autosesizarea, așa cum este formulată, reține că există unele diferențe între cadrele didactice în general și cele care predau disciplina religie. Din susținerile părților se constată că în România predarea religiei are un caracter clar definit confesional. Astfel, Legea nr.128/1997 privind statutul personalului didactic se completează cu Legea învățământului nr.84/1995 și cu Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă,

constituind un cadru normativ specific pentru o categorie clar definită de cadre didactice, respectiv cele care predau religia unei anumite confesiuni elevilor care aparțin respectivei confesiuni. Din analiza legislației Uniunii Europene se poate constata că nu există uniformitate a soluțiilor cu privire la predarea religiei în școli, cerându-se numai ca predarea religiei să se desfășoare voluntar, sau dacă este prevăzut un caracter obligatoriu, să existe posibilitatea de scutire.

6.7 Colegiul Director este de opinie că nu ne aflăm în prezența unor situații comparabile, respectiv a cadrelor didactice în general în raport cu cadrele care predau disciplina religie, datorită cadrului legal care stipulează caracterul confesional al orei de religie. Diferențele dintre cele două categorii de cadre didactice impun condiții obiective, respectiv acordul cultului pentru profesorul de religie care predă religia respectivului cult. Condiție justificată obiectiv și aplicabilă tuturor cultelor recunoscute prin lege.

6.8 În consecință, analizând susținerile părților, Colegiul Director constată că nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, așa cum este reglementată de lege.

Opinie separată exprimată a membrului Colegiului Director - Haller István:

6.9 Conform prevederilor legale, personalul didactic trebuie să aibă „o conduită morală conformă deontologiei profesionale” (art. 3 alin. 2 al *Legii nr. 128/1997*).

6.10 În situația în care se ridică probleme privind conduita morală a unui cadru didactic, se face o propunere de sancționare de către directorul unității de învățământ sau de cel puțin 1/3 din numărul total al membrilor consiliului de administrație sau consiliului profesoral (art. 117 al *Legii nr. 128/1997*).

6.11 Persoana în cauză este audiată de consiliul de disciplină a unității școlare, care cercetează faptele sesizate și decide asupra sancțiunii, dacă este cazul. Sancțiunea poate fi contestată (art. 120, 122, 123 al *Legii nr. 128/1997*).

6.12 Consiliul de disciplină funcționează pe baza normelor elaborate de Ministerul Învățământului, Cercetării și Tineretului (art. 121 al *Legii nr. 128/1997*).

6.13 Hotărârea de sancționare este supusă controlului judecătoresc (poate fi atacată în fața instanței de contencios administrativ, art. 122 al *Legii nr. 128/1997*, coroborat cu prevederile *Codului muncii*).

6.14 Nimic din aceste prevederi legale nu se aplică personalului didactic care predă materia de religie în școlile publice din România.

6.15 Deși școala este instituție publică, conduita morală a persoanelor angajate de școală și care lucrează în cadrul acestei instituții se apreciază pe baza valorilor morale însușite de culte, a căror valoare morală diferă esențial de valorile morale ale societății în general (spre exemplu prin raportarea la divorț).

6.16 Propunerea de sancționare a cadrului didactic, angajat al școlii, nu se face de către directorul unității de învățământ sau de cel puțin 1/3 din numărul total al membrilor consiliului de administrație sau consiliului profesoral, ci de reprezentanții unor culte, din afara sistemului școlar.

6.17 Persoana în cauză nu este audiată de consiliul de disciplină a unității școlare, acest consiliu nu cercetează faptele sesizate și nu decide asupra sancțiunii. Reprezentanții unor culte decid sancțiunea.

6.18În situația cadrelor didactice care predau materia de religie nu există un consiliu de disciplină care să funcționeze pe baza normelor elaborate de Ministerul Învățământului, Cercetării și Tineretului.

6.19Decizia de a retrage avizul dat de către un cult pentru cadrele didactice care predau materia de religie nu poate fi atacată nici conform procedurii de contencios administrativ (cultele nu au calitate procesuală pasivă în procese de contencios administrativ), nici pe baza prevederilor *Codului muncii* (întrucât cadrele didactice nu au calitate de angajat al cultelor ci al unităților de învățământ).

6.20Prin urmare, cadrele didactice care predau materia de religie nu sunt protejați împotriva desfacerii disciplinare abuzive a contractului de muncă, similar protejării altor cadre didactice, ceea ce reprezintă o deosebire pe criteriul materiei predate care are ca efect restrângerea exercitării drepturilor prevăzute la art. 6 al O.G. nr. 137/2000, republicată. Având în vedere că aceste cadre didactice sunt angajate ale unităților de învățământ public, nu există o justificare obiectivă pentru tratamentul diferențiat.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu 5 voturi pentru și 1 împotriva** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate nu constituie fapte de discriminare, potrivit dispozițiilor art.2 alin.1 din O.G. 137/2000, republicată;
2. Clasarea dosarului;
3. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință:

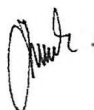
GERGELY Dezideriu – Membru

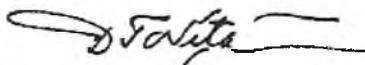
HALLER Istvan – Membru

IONIȚĂ Gheorghe – Membru

NIȚĂ Dragoș Tiberiu – Membru

PANFILE Anamaria – Membru

TRUINEA Roxana Paula - Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

